

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 434/2012-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2013 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. M. M., Česká republika, zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/145/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C/26/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. M. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/145/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C/26/2003) **p o r u š e n é b o l o .**

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 434/2012 z 3. októbra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/145/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C/26/2003.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza: *„Dňa 14. 1. 2003 bola podaná na Okresnom súde... žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.*

Konanie bolo pôvodne vedené na Okresnom súde... pod sp. zn. 14 C/26/2003.

Návrhom na pristúpenie ďalších účastníkov do konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zo dňa 18. 7. 2007... žalobcovia navrhli, aby súd uznesením pripustil, aby do konania... pristúpili na strane žalovaných v 2. - 21. rade... medzi inými v 7. rade aj sťažovateľ...

Okresný súd... uznesením sp. zn. 40 C/145/2007-13 zo dňa 25. 7. 2007... pripustil, aby do konania na strane žalovaných pristúpili žalovaní v 2. až 21. rade...

Okresný súd... predvolaním vo veci sp. zn. 40 C/145/2007 zo dňa 10. 8. 2007 nariadil na deň 28. 9. 2007... v predmetnej veci pojednávanie.

Upovedomením o odročení alebo zrušení pojednávania sp. zn. 40 C/145/2007 zo dňa 10. 9. 2007 Okresný súd... oznámil, že pojednávanie v predmetnej veci nariadené na deň 28. 9. 2007 je zrušené.

Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 3 Co/320/2007-77 zo dňa 19. 6. 2008 rozhodol tak, že odmietol odvolanie podané žalovanými v 5., 6., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 20., a 21. rade. A tiež rozhodol, že zrušuje uznesenie v časti, v ktorej súd pripustil, aby do konania pristúpil žalovaný v 19. rade... a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Okresný súd... nariadil predvolaním sp. zn. 40 C/145/2007 zo dňa 15. 7. 2009 na deň 29. 10. 2009 v predmetnej veci pojednávanie.

Okresný súd... uznesením sp. zn. 40 C/145/2007-196 zo dňa 16. 10. 2009 rozhodol tak, že pripúšťa, aby do konania na strane žalobcov vstúpili A. W.,, bytom Izrael a Z. B., Izrael, zastúpené JUDr. D. H., advokátkou, so sídlom Advokátskej kancelárie v K.,

Okresný súd... predvolaním vo veci sp. zn. 40 C/145/2007 zo dňa 17. 1. 2011 nariadil na deň 5. 5. 2011... v predmetnej veci pojednávanie.

Dňa 3. 5. 2011 došlo na súd podanie žalobcov zo dňa 28. 4. 2011, ktorým oznámili súdu, že sa pridriavajú v celom rozsahu svojho žalobného návrhu zo dňa 15. 12. 2002, ktorý doručili súdu dňa 14. 2. 2003 a zároveň navrhli nové dôkazy.

Dňa 3. 5. 2011 došlo na súd podanie žalobcov zo dňa 2. 5. 2011, kde navrhli zmenu účasti na strane niektorých z odporcov.

Dňa 5. 5. 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom právna zástupkyňa odporcov v 6., 9. a 16. rade žiadala rozhodnúť o svojom návrhu zo dňa 16. 3. 2010. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, a opäť sa nedostalo ani k rozhodovaniu vo veci samej, a to ani po viac ako 8 rokoch od podania návrhu na začatie konania.

Okresný súd... predvolaním vo veci sp. zn. 40 C/145/2007 zo dňa 23. 2. 2012 nariadil na deň 28. 6. 2012... v predmetnej veci pojednávanie.

Okresný súd... uznesením sp. zn. 40 C/145/2007-375 zo dňa 5. 3. 2012 rozhodol o pribratí prekladateľky Mgr. Z. M. do konania a uložil jej preložiť predvolanie na pojednávanie z jazyka slovenského do jazyka hebrejského.

Dňa 28. 6. 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola vypočutá žalobkyňa v 4. rade Z. B. a žalovaná v 4. rade JUDr. I. R. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, nedošlo teda k rozhodnutiu vo veci samej ani po viac ako 9 rokoch...

Sťažovateľ nepodal sťažnosť na prietahy predsedovi príslušného všeobecného súdu podľa ustanovenia § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch z dôvodu, že sťažnosť na

prieťahy predsedovi Okresného súdu... podali iní účastníci predmetného konania, a to žalovaný v 3. rade Ing. J. R. dňa 14. 12. 2010 a žalovaná v 4. rade JUDr. I. R. dňa 14. 12. 2010...

Podľa názoru sťažovateľa z odpovedí predsedu okresného súdu vyplýva, že ani podanými sťažnosťami nedošlo zo strany Okresného súdu... k prijatiu opatrení za účelom odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou...

Vzhľadom na to je nepochybné, že ani podanie vyššie spomenutých sťažností na prieťahy inými účastníkmi predmetného konania nezabránilo ďalším zbytočným prieťahom, o čom svedčí nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 502/2011-44 zo dňa 24. 2. 2012.“

3. Sťažovateľ je toho názoru, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu jeho základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto žiada vydať tento nález:

„Právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru, bolo postupom Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 40 C 145/2007 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 14 C/26/2003) porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice I konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 40 C 145/2007 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 14 C/26/2003) bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 7.000,- Eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ zdôvodnil: *„Prebiehajúce konanie na Okresnom súde... navyše vyvoláva právnu neistotu ostatných spoluvlastníkov bytového domu do tej miery, že odmietajú investovať do opravy*

domu, lebo ten je predmetom súdneho konania. Dom je už v zlom technickom stave a vyžaduje si rekonštrukciu.

S prihliadnutím na to, že to bol práve okresný súd, orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti a zmyslom činnosti, ktorého je postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, je dôsledok - pocit márnosti, snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľ nezvratne nadobudol, neospravedlniteľný.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 13. novembra 2012 písomne vyjadril predseda okresného súdu listom sp. zn. Spr 111/10. K vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujala stanovisko právna zástupkyňa sťažovateľa 17. decembra 2012.

5.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol podrobnú chronológiu procesných úkonov a k dôvodnosti sťažnosti uviedol, že *„V predmetnej veci Ústavný súd... nálezom IV. ÚS 502/2011-44 zo 4. 2. 2012 rozhodol, základné právo iných účastníkov, ktorí vystupujú na procesnej strane terajšieho sťažovateľa... bolo postupom Okresného súdu... v danom konaní porušené... Tento názor Ústavného súdu rešpektujem... vec je právne aj skutkovo zložitá, na strane žalovaných vystupuje veľký počet účastníkov a ide o konanie s cudzím prvkom, keďže žalobcovia žijú v Izraeli.“*

5.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa na vyjadrenie okresného súdu reagovala podaním doručeným ústavnému súdu 20. decembra 2012, v ktorom okrem iného uviedla: *„Toto vyjadrenie však neobsahuje žiadnu argumentáciu o efektívnosti vykonávania jednotlivých úkonov a primeranej dĺžke konania Okresného súdu... Z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že konanie bolo začaté dňa 14. 1. 2003, kedy žalobcovia v 1. až 4. rade podali na Okresný súd... žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pričom ani v súčasnosti, po takmer 10 rokoch, nie je toto konanie právoplatne skončené.*

Pre posúdenie primeranosti dĺžky konania a zbytočných prietahov v ňom spôsobených Okresným súdom... nie je podstatné to, koľko úkonov urobil, ale efektívnosť týchto úkonov, teda spôsobilosť viesť k čo najrýchlejšiemu právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej tak, ako to vyplýva z ustanovenia § O. s. p.

Sťažovateľ vidí nesprávnosť postupu Okresného súdu... najmä v tom, že nepostupoval dostatočne dôrazne, nevyužíval opatrenia, ktoré mal k dispozícii na, to, aby zabezpečil plynulosť a efektívnosť konania.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Z obsahu sťažnosti, k nej pripojených písomností a zo spisu okresného súdu sp. zn. 40 C/145/2007 (pôvodne sp. zn. 14 C 26/2003) ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania: Sťažovateľ (v postavení odporcu v 7. rade) je od 25. júla 2007 účastníkom súdneho konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – domu, v ktorom sa nachádza aj byt, ktorého vlastníkom je sťažovateľ. Žalobný návrh bol podaný 14. januára 2003 navrhovateľmi: 1. A. N., Izrael, 2. M. P., Izrael, 3. A. W., Izrael 4. Z. B., Izrael (ďalej len „navrhovatelia“), proti Mestu K. o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam; veci bola pridelená spisová značka 14 C/26/2003,

- 6. novembra 2003 bol okresnému súdu doručený návrh navrhovateľiek v 3. a 4. rade na oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 2. decembra 2003 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na oznámenie hodnoty predmetných nehnuteľností pre účely vyrubenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania,

- 17. februára 2004 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na predloženie listinných dôkazov o majetkových pomeroch navrhovateľiek v 3. a 4. rade, aby mohol rozhodnúť o ich žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov,

- okresný súd uznesením č. k. 14 C/26/203-47 zo 7. apríla 2004 nepriznal navrhovateľkám v 3. a 4. rade oslobodenie od súdnych poplatkov, proti uzneseniu bolo podané odvolanie, o ktorom rozhodol sudca uznesením č. k. 14 C/26/2003-51 zo 14. mája 2004 tak, že nepriznal navrhovateľkám v 3. a 4. rade oslobodenie od súdnych poplatkov, proti tomuto uzneseniu podali odvolanie,

- 4. júna 2004 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o podanom odvolaní,

- 29. októbra 2004 krajský súd uznesením č. k. 11 Co 181/04-62 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu,

- 22. marca 2005 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na oznámenie hodnoty predmetných nehnuteľností pre účely vyrubenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania,

- 15. júna 2005 a opakovane 17. augusta 2005 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na predloženie aktuálneho posudku, resp. aktuálneho odhadu ceny predmetných nehnuteľností,

- 4. októbra 2005 právna zástupkyňa navrhovateľov požiadala o predĺženie lehoty na oznámenie aktuálnej hodnoty nehnuteľností,

- 24. januára 2006 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na preloženie listinných dokladov o majetkových pomeroch navrhovateľiek v 3. a 4. rade v lehote 30 dní, aby mohol objektívne rozhodnúť o ich opätovnej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 2. februára 2006 okresný súd zisťoval prostredníctvom realitných kancelárií ceny nehnuteľností porovnateľných s predmetnými nehnuteľnosťami,

- 27. septembra 2006 okresný súd uznesením č. k. 14 C 26/2003-102 nepriznal navrhovateľkám v 3. a 4. rade oslobodenie od súdnych poplatkov, proti uzneseniu bolo podané odvolanie,

- 30. októbra 2006 okresný súd predložil krajskému súdu spis, aby rozhodol o podanom odvolaní,

- 22. novembra 2006 krajský súd uznesením č. k. 2 Co/424/2006-112 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu; spis bol vrátený okresnému súdu 19. decembra 2006,

- 20. decembra 2006 okresný súd vyzval navrhovateľky v 3. a 4. rade na doplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania,

- uznesením č. k. 14 C/26/2003-120 z 3. júla 2007 okresný súd zastavil konanie v časti vo vzťahu navrhovateľov v 3. a 4. rade a odporcu, v prevyšujúcej časti vylúčil vec na samostatné konanie; vylúčenému nároku žalobcov v 1. a 2. rade bola pridelená nová spisová značka 40 C/145/2007,

- 19. júla 2007 okresný súd dostal od navrhovateľov návrh na pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných,

- uznesením č. k. 40 C/145/2007-13 z 25. júla 2007 súd pripustil vstup 20 účastníkov do konania na strane odporcov vrátane sťažovateľa ako odporcu v 7. rade.

Následne od vstupu sťažovateľa do konania boli vo veci vykonané tieto úkony:

- proti uzneseniu okresného súdu č. k. 40 C/145/2007-13 podali odvolanie odporcovia v 5., 6., 9., 10. až 18. a 20. a 21. rade,

- 28. augusta 2007 okresný súd požiadal Mestskú evidenciu obyvateľov K. o oznámenie pobytu odporcu v 3. rade; v ten istý deň súd požiadal Obecný úrad T. o oznámenie dátumu úmrtia odporcu v 19. rade,

- 10. septembra 2007 okresný súd zrušil nariadené súdne pojednávanie na 28. september 2007,

- 12. septembra 2007 bola okresnému súdu doručená správa od Obce T., že odporca v 19. rade zomrel 15. marca 2003,

- 26. septembra 2007 dala sudkyňa kancelárii pokyn na predloženie odvolania odporcov na rozhodnutie krajskému súdu, krajský súd prevzal spis 31. októbra 2007 a prideliť mu spisovú značku 3 Co/320/2007,

- 24. júla 2008 okresný súd prevzal späť spis a uznesenie krajského súdu č. k. 3 Co/320/2007-77 z 19. júna 2008, ktorým krajský súd potvrdil napadnuté uznesenie odporcami v 5., 6., 9. až 18., 20. a v 21. rade a napadnuté uznesenie zrušil v časti, ktorým okresný súd pripustil do konania na strane odporcu v 19. rade. Odvolací súd v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie,

- 4. augusta 2008 dal sudca pokyn kancelárii na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania,

- 18. septembra 2008 bol okresnému súdu doručený návrh navrhovateľov na zámenu účastníka a návrh na vydanie predbežného opatrenia,

- 3. októbra 2008 okresný súd vyzval navrhovateľku v 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, poplatok bol zaplatený 15. októbra 2008,

- 17. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-165 zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia,

- 17. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-167 pripustil, aby z konania vystúpili odporcovia v 16. a 17. rade a aby na ich miesto vstúpil do konania M. S. ako žalovaný v 16. rade,

- 17. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-169 pripustil, aby do konania vstúpil O. O., ako žalovaný v 21. rade,

- 18. novembra 2008 súd odoslal žiadosť Registru obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici o zistenie pobytu odporcu v 15. rade,

- 13. marca 2009 okresný súd vyzval M. L. na predloženie úmrtného listu odporcu v 15. rade,

- 5. júna 2009 sudca dal pokyn kancelárii na nariadenie termínu pojednávania na 29. október 2009,

- 15. októbra 2009 bol okresnému súdu doručený návrh na pristúpenie do konania ďalšieho účastníka na strane navrhovateľov,

- 16. októbra 2009 okresný súd uznesením č. k. 40 C/I45/2007-196 pripustil, aby do konania na strane navrhovateľov vstúpili v 3. rade A. W., Izrael, a vo 4. rade Z. B., Izrael,

- 29. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito,

- 4. novembra 2009 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-214 vyzval navrhovateľku v 3. a 4. rade na odstránenie väd žalobného návrhu v lehote 10 dní od doručenia uznesenia pod následkom odmietnutia žaloby,

- 20. novembra 2009 bol okresnému súdu doručený návrh od navrhovateľov na pripustenie ďalšieho účastníka do konania na strane odporcov,

- 8. decembra 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní oznámil súdu pobyt žalovanej v 8. rade, ďalej v ten istý deň súd požiadal Register obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici, Mestskú evidenciu obyvateľov K. a Ústrednú

evidenciu väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky o zistenie pobytu odporcu v 6. rade,

- 21. decembra 2009 bola okresnému súdu doručená správa z Registra obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici o pobyte žalovaného v 6. rade na adrese zhodnej so žalobným návrhom; z Ústrednej evidencie väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky bola zaslaná negatívna správa o pobyte odporcu v 6. rade,

- 25. februára 2010 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007- 223 súd pripustil, aby do konania na strane odporcu vstúpila spoločnosť M., s. r. o., K.,

- 4. marca 2010 okresný súd ustanovil sťažovateľa za opatrovníka žalovanej v 8. rade,

- 17. septembra 2010 okresný súd vyzval navrhovateľov v 3. a 4. rade na zaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh,

- 13. decembra 2010 sudca dal pokyn kancelárii na nariadenie termínu pojednávania na 5. máj 2011,

- 3. mája 2011 bol okresnému súdu doručený návrh navrhovateľov na pripustenie zmeny účastníkov konania,

- 5. mája 2011 okresný súd súdne pojednávanie bez prerokovania veci odročil na neurčito pre účely rozhodnutia o procesnom návrhu právnej zástupkyne žalobcov a zástupcov žalovaných, aby súd rozhodol o povinnosti žalobcov zložiť zábezpeku,

- 14. júna 2011 okresný súd požiadal Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky o oznámenie, či legislatíva štátu Izrael upravuje povinnosť cudzincovi zložiť zábezpeku v občianskom súdnom konaní,

- 27. júna 2011 okresný súd dostal od Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky oznámenie, že o poskytnutie stanoviska v predmetnej veci oslovilo Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v T. A. diplomatickou cestou Ministerstvo spravodlivosti štátu Izrael,

- 2. augusta 2011 okresný súd vydal uznesenie č. k. 40 C/145/2007-340, ktorým konanie proti odporcom v 17. a 20. rade zastavil,

- 27. septembra 2011 okresný súd urgoval Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky o poskytnutie žiadanej informácie,

- 6. októbra 2011 bolo okresnému súdu doručené stanovisko ministerstva zahraničných vecí štátu Izrael,
- 10. októbra 2011 okresný súd pribral do konania prekladateľa z jazyka anglického, ktorému uložil v lehote 5 dní preložiť stanovisko Ministerstva zahraničných vecí štátu Izrael,
- 18. októbra 2011 odporcovia v 6., 9. a 16. rade navrhli, aby navrhovatelia zložili zábezpeku na trovy konania,
- 25. októbra 2011 bol okresnému súdu doručený preklad stanoviska Ministerstva zahraničných vecí štátu Izrael,
- 30. novembra 2011 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-362 priznal odmenu prekladateľovi,
- 30. novembra 2011 okresný súd uznesením č. k. 40 C/145/2007-364 zamietol návrh odporcov v 6., 9. a 16. rade na uloženie povinnosti navrhovateľom zložiť zábezpeku na trovy konania,
- 10. februára 2012 sudca dal pokyn kancelárii na nariadenie termínu pojednávania na 28. jún 2012 a na preklad do jazyka hebrejského predvolania na pojednávanie navrhovateľov, zároveň uložil zabezpečiť tlmočníka na pojednávanie,
- 23. februára 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie právnej zástupkyne navrhovateľov, ktorým upresnila adresy navrhovateľov,
- 26. marca 2012 prekladateľka predložila preložený text do jazyka hebrejského a vyúčtovala svoju odmenu za preklad,
- 14. júna 2012 právna zástupkyňa navrhovateľov ospravedlnila neúčast' navrhovateľov na pojednávaní,
- 26. júna 2012 právna zástupkyňa navrhovateľov okresnému súdu oznámila, že na pojednávanie sa dostaví len odporkyňa vo 4. rade, ktorá ovláda jazyk slovenský, a preto nie je potrebný tlmočník,
- 28. júna 2012 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie, na ktorom predniesli stanoviská právni zástupcovia sporových strán. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky vo 4. rade a odporkyne vo 4. rade a pojednávanie odročil na neurčito pre účely vykonania ďalšieho dokazovania,

- 28. septembra 2012 okresný súd vydal uznesenie č. k. 40 C/145/2007-433, ktorým pribral do konania prekladateľa z jazyka anglického na preloženie žiadosti o vykonanie dôkazu a dožiadanie súdu v Jeruzaleme v štáte Izrael,

- 16. októbra 2012 okresný súd urgoval právnu zástupkyňu navrhovateľov, aby predložila potvrdenie o tom, či im zdravotný stav dovoľuje zúčastniť sa súdneho pojednávania,

- 15. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcov v 5., 10. až 15. rade a 17. až 19. rade,

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou

(III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (i), správanie účastníka súdneho konania (ii) a postup samotného súdu (iii). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnou vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Vzhľadom na veľký počet účastníkov konania, ako aj okolnosť, že navrhovatelia sú vekovo starší, cudzí štátni príslušníci s trvalým pobytom v zahraničí možno napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitosť však nemožno dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu.

14. Správanie účastníka konania v preskúmvanej veci je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k poručeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vstúpil do konania ako žalovaný v 7. rade na základe uznesenia okresného súdu z 25. júla 2007. Ústavný súd nezistil skutočnosti, na základe ktorých by sťažovateľ prispel k predĺženiu prebiehajúceho konania, avšak poznamenáva, že sťažovateľ bol so stavom doterajšieho konania v podstate spokojný, o čom svedčí aj jeho tvrdenie (pozri časť I bod 2), že nevyužil svoje právo a nenamietal priesťahy v konaní u predsedu okresného súdu.

15. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľ v sťažnosti nekonkretizoval obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priesťahom v napadnutom konaní, ale poukázal na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 10 rokov. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených písomnosti, ako aj zo stanovísk účastníkov a na vec sa vzťahujúceho spisu ústavný súd konštatuje priesťahy v konaní okresného súdu.

16. Ústavný súd je toho názoru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/145/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 26/2003) nemohol porušovať základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období od 14. januára 2003, keď začalo súdne pojednávanie vo veci, až do 24. júla 2007, pretože sťažovateľ nebol v tomto období účastníkom súdneho konania. K porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mohlo dôjsť a aj došlo od 25. júla 2007, keď bol uznesením č. k. 40 C/145/2007-13 pribratý do súdneho konania.

17. Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, že aj keď okresný súd vykonával jednotlivé úkony vo veci, napr. administratívne úkony spojené s platením súdnych poplatkov, zisťoval adresy pobytu účastníkov konania, zabezpečoval prekladateľa, rozhodol o predbežnom opatrení, vykonával pojednávania, avšak nekoncentrovane a neefektívne, pretože pojednávania odročoval na neurčito, bez meritórneho rozhodnutia. Prvé pojednávanie vo veci okresný súd uskutočnil až 29. októbra 2009, teda po viac ako 6 rokoch a 9 mesiacoch od jeho začatia. Okresný súd bol nečinný v čase od 18. novembra 2008, keď poslal žiadosť o zistenie adresy pobytu účastníka konania, až do 13. marca 2009, keď vykonal úkon na predloženie úmrtného listu účastníka konania v trvaní 3 mesiacov a 25 dní, ďalej od 8. decembra 2009, keď vyzval sťažovateľa na oznámenie pobytu odporkyne v 8. rade, až do 25. februára 2010, keď pribral do konania ďalšieho účastníka v trvaní 2 mesiacov a 17 dní, ďalej bol okresný súd nečinný od 4. marca 2010, keď ustanovil sťažovateľa na opatrovníka odporkyni v 8. rade, až do 17. septembra 2010, keď vyzval na zaplatenie súdnych poplatkov v trvaní 6 mesiacov a 13 dní, a ďalej bol okresný súd nečinný od 18. septembra 2010 do 5. mája 2011, keď uskutočnil súdne pojednávanie v trvaní 7 mesiacov a 13 dní. Celková doba úplnej nečinnosti okresného súdu len za obdobie od pribratia sťažovateľa do súdneho konania predstavuje viac ako 20 mesiacov, ktoré ústavný súd hodnotí ako prietahy v konaní, počas ktorých došlo k namietanému porušovaniu označených základných práv sťažovateľa.

18. Ústavný súd preto dospel k záveru v súlade i so závermi obsiahnutými vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí (nález č. k. IV. ÚS 502/2011-44 z 24. februára 2012), že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C/145/2007 už len z dôvodu celkového trvania tohto konania 10 rokov (z toho 5 a pol roka od pribratia sťažovateľa do konania), keď o právach sťažovateľa doteraz okresný súd vôbec nerozhodol, došlo u sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

19. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

20. Sťažovateľ sa domáhal tiež vyslovenia príkazu, aby okresný súd konal vo veci bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojitosti s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Keďže uvedenú povinnosť už ústavný súd vyslovil vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 502/2011-44 z 24. februára 2012, nebolo potrebné opakovane rozhodnúť aj o tomto návrhu sťažovateľa. Preto návrhu v tejto časti ústavný súd nevyhovel.

21. Rovnako ústavný súd nevyhovel aj ďalším návrhom sťažovateľa, aby mu bolo (i) priznané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € (z dôvodov pretrvávajúcej dlhodobej právnej neistoty, *pocitu „márnosti, snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľ nezvratné nadobudol“*) a (ii) priznaná náhrada trov v konaní pred ústavným súdom, ktoré sťažovateľovi vznikli v dôsledku jeho právneho zastupovania advokátkou JUDr. I. R. Pri rozhodovaní o nepriznaní sťažovateľom požadovaného finančného zadosťučinenia [bod 21(i)] ústavný súd v okolnostiach danej veci zohľadnil jednak časový faktor (sťažovateľ sa stal účastníkom posudzovaného súdneho konania až 25. júla 2007 a nepreukázal skutočnosť, že namietal prietahy sťažnosťou podanou predsedovi okresného súdu) a jednak skutočnosť, že v inom konaní pred ústavným súdom v tej istej veci (IV. ÚS 502/2011) bolo už dvom spolužalovaným sťažovateľa (okrem vyslovenia porušenia ich práv, príkazu konať

vo veci a priznania náhrady trov konania) priznané tiež finančné zadost'učinenie v sume po 2 000 €, pričom s'ťažovateľ (podobne aj ďalší žalovaní v prebiehajúcom súdnom konaní pred okresným súdom, pozn.) mal možnosť sa k tejto s'ťažnosti – týkajúcej sa tej istej veci – pridať. Uvedené platí o to viac, ak s'ťažovateľovou právnou zástupkyňou v tomto konaní pred ústavným súdom je zároveň úspešná (spolu)s'ťažovateľka v predchádzajúcom konaní sp. zn. IV. ÚS 502/2011, ktorej okrem iného už bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 €. Z rovnakých dôvodov ústavný súd nevyhovel ani návrhu s'ťažovateľa, aby mu bola priznaná náhrada trov konania [bod 21(ii)], keďže jeho právnou zástupkyňou v konaní pred ústavným súdom je JUDr. I. R., ktorá je zároveň jednou zo žalovaných spolu so s'ťažovateľom v prebiehajúcom konaní pred okresným súdom, ktorá navyše (ako účastníčka konania) bola už v konaní pred ústavným súdom v tejto veci úspešná (pozri IV. ÚS 502/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti už iba dodáva, že podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch ... priznať úspešnému účastníkovi trovy konania.

22. Ústavný súd preto rozhodol o už uvedených návrhoch (bod 21 (i) a (ii)) tak, ako to je uvedené vo výroku v bode 2.

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2013